

ftede paa mange Punkter i Landet, men efterhaanden ere blevne samlede paa enkelte Steder, vende tilbage og blive til mere almindelig Nytte, og at Forældre kunne opsætte at tage Bestemmelse om deres Børns Fremtid, indtil disses Eigner og Lyst foreligger nogenlunde klart, uden at Forældrene derved udsætte sig for, at den Undervisning, der er skaffet tilveie for Børnene i den yngre Alder, tilbeels har været galt anlagt efter deres fremtidige Livsban. Man kan heller ikke oversee Betydningen af, at Børnene ikke stilles ad i forskellige Skoler, forinden det fornuftigvis er nødvendigt paa Grund af den forskellige Uddannelse, som kræves til ueensartede Livsstillinger, samt at mange Børn, som nu i en aldeles ung Alder maae bortsendes fra deres Forældres Huus, kunne fra Hjemmet eller dog dets mere umiddelbare Nærhed skaffes al ønskelig Kundskab og aandelig Udvikling indtil et saameget senere Tidspunkt, at alle Betænkkeligheder ved at sende dem ud i Verden maae være væsentligt svækkede.

ad 2.

Den gamle latinske Skole indskrænkede sig til fornemmelig at give Eleverne en klassisk-sproglig og historisk Uddannelse; den kunde derfor naae sit Maal uden at overlasse sine Læringer og aldeles bortvende deres Opmærksomhed fra det praktiske Livs almindelige Krav og Interesser. Den nyere lærde Skole optog eller udviklede Undervisningen i flere Fag, hvis Betydning efterhaanden var voret saaledes op, at det ikke kunde gaae an at vedblive at behandle dem som ikke eksisterende eller i hvert Fald kun lidet vigtige Ting, men den undlod samtidig i et nogenlunde ligeligt Forhold at lette Arbeidet med Skolens tidligere Læregjenstande. Følgen heraf kunde ikke undeværlig og er ikke undeværlig. Der klages ikke uden Grund over Overlæggelse i Skolerne, over den Mangel paa Kraft og selvstændig Grundighed, som udvikles hos Eleverne, der maae fortabe sig i en ydre Tilværelse af den store Stofmasse og hverken levnes Hvilte til at fordøie det Lærte eller under en mindre anstrengt Fremadskriden i de forskelligeartede Fag faae tilstrækkelig Tid til efter deres Personlighed at uddanne sig

Lovforslag. Ordentl. Samling 1869—70,

alvorligt i enkelte Retninger og tillige i ønskelig Grad at følge med det dem omgivende praktiske Liv. Det er derfor saare tvivlsomt, om den for en Snees Aar siden foretagne Omorganisation af de lærde Skoler har været et virkelig Fremstridt. At et grundigt Gode derimod vil kunne opnaaes ved Indførelsen af en udvidet Arbeidsdeling paa de lærde Skolers Omraade, synes uomtvisteligt, og herpaa gaaer Bestumningens anden Deel ud. Meningen er ikke den at gjøre Skolerne til absolute Fagskoler; de forskellige Skoler skulle vedblivende give en almindelig høiere Dannelse, men denne skal i sine Enkeltheder indskrænkes saaledes, at hver Skole efter sit særegne Præg tillige i de den mere specielt paalagte Fag kan give sine Elever en betydeligere selvstændig Udvikling, uden at overbebyrde dem.

Et Mindretal (Hoyer-Møller) er ikke enig i denne Deel af Forslaget, da det maa ansee saavel en tredelt Undervisningsplan som Undervisningens Adspaltelse i forskellige Skoler for skadelig; det kan kun tiltræde en tvædeelt Undervisning i samme Skole.

Et andet Mindretal (Fjord og Jagd) er vel i det Hele enig med Fleertallet i de af det fremsatte Anskuelser, men nærer dog Betænkkelighed ved allerede paa dette Stadium at udtale en bestemt Mening om Undervisningens Tredeeling paa den antydede Maade. Mindretallet ønsker ikke at deeltage i en meer eller mindre bindende Udtalelse herom, før Sagen foreligger udførligere behandlet og den paatænkte Reform er modnet til Afgjørelse. Man forbeholder sig derfor under Forslagets Behandling i Salen at stille Endringsforslag.

ad 3.

Bestumningens tredie Deel staaer tildeels i nøie Forbindelse med den tænkte Deling af Skolerne. Forsaavidt den tillige indeholder en Fordring om Studentprovernes Afholdelse ved Universitetet istedetfor ved Skolerne selv, kan man henvise til de Betragtninger, som i Samlingen 1866—67 førte til Vedtagelse af Loven om en forandret Ordning af Skolelærerexamen. Proven bliver ikke alene for den enkelte Examinands Bedkommende en flirre